

Uitvoering Monitoring luchtkwaliteit 2026

Procesafspraken voor deelnemers aan de monitoring luchtkwaliteit

Colofon Dit document is opgesteld door
RWS/Informatiepunt Leefomgeving (IPLO), RIVM en IenW

Datum 18 feb 2026

Kenmerk Uitvoering Monitoring luchtkwaliteit

Status Definitief

Inhoud

Voorwoord	3
1. Achtergrond	4
2. Betrokken partijen	6
3. Planning	8
3.1 Randvoorwaarden planning monitoringsproces	8
3.2 Planning	8
4. Uitwerking taken en verantwoordelijkheden	10
4.1 Coördinatie monitoringsproces	10
4.2 Aansturing ontwikkeling en beheer CIMLK	12
4.3 Opstellen rapportages	14
5. Communicatieplan	16

Voorwoord

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) inwerking getreden en wordt de luchtkwaliteit in de aandachtsgebieden en langs Rijkswegen gemonitord.

De procesafspraken zijn opgeschoond en actueel. De gemaakte afspraken geven duidelijkheid voor alle betrokkenen in de monitoring luchtkwaliteit.

In 2026 zal de monitoring van de luchtkwaliteit langs wegen en veehouderijen doorgerekend en gerapporteerd worden. De rapportage zal het hoofdstuk Bevolkingsblootstelling bevatten over het gepasseerde jaar. In de oneven jaren zal de bevolkingsblootstelling ook terugkomen in de Monitoringsrapportage Doelbereik Schone Lucht Akkoord. Dan wordt bekeken of de doelstellingen van het SLA in 2030 wordt bereikt t.o.v. het basisjaar 2016. Het Schone Lucht Akkoord (SLA) heeft een looptijd tot en met 2030.

In de Ow is een verplichting opgenomen voor een jaarlijkse monitoring voor die gemeenten die in de aandachtsgebieden liggen. Aandachtsgebieden zijn locaties met hogere concentraties stikstofdioxide (NO₂) en/of fijnstof (PM₁₀). Voor de gemeenten en provincies in de aandachtsgebieden en Rijkswaterstaat blijft de plicht bestaan om jaarlijks gegevens aan te leveren voor de monitoring luchtkwaliteit.

Het Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit (CIMLK) gebruikt eHerkenning als inlog om taken voor de monitoring uit te kunnen voeren. Eind december wordt door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de rapportage gepubliceerd. Het aanbieden aan de Tweede Kamer is geen wettelijke verplichting maar is wel toegezegd aan de Tweede Kamer.

Net zoals in 2025 zal de Monitoring luchtkwaliteit in 2026 worden uitgevoerd met de Rekentool AERIUS Lucht, die is ingebed in de functionaliteiten van het CIMLK.

De procesafspraken en tijdsplanning zoals opgenomen in dit document "Uitvoering Monitoring luchtkwaliteit" spelen een belangrijke rol in de uitvoering onder de Ow. Het blijft ook dan belangrijk om tijdig aan de gemeenten en provincies in de aandachtsgebieden, RWS en andere gebruikers van deze instrumenten duidelijkheid te bieden over het verloop van het monitoringsproces.

Naast deze gebruikers is in het Schone Lucht Akkoord afgesproken dat alle SLA deelnemers in de oneven jaren (MR2023, MR2025, MR2027enz.) meedoen met de monitoring luchtkwaliteit en dus gegevens actualiseren voor wegverkeer.

Net als vorig jaar is ook in 2026 extra inzet nodig. De herziene Europese richtlijn luchtkwaliteit vraagt van het Rijk een routekaart om de verwachte overschrijdingen tijdig aan te pakken en is het daarom noodzakelijk om te weten hoe de luchtkwaliteit in 2030 en daarna naar verwachting ontwikkelt. Waar liggen de overschrijdingen en hoeveel zijn het er? Om daar een betrouwbaar beeld van te krijgen, is het belangrijk dat de datakwaliteit op orde is. Daar zal dit jaar ook aandacht voor zijn vanuit het ministerie IenW en Bureau Monitoring.

1. Achtergrond

Monitoring van de rijksomgevingswaarden voor luchtkwaliteit (Omgevingswet)

Onder de Ow moeten gemeenten, provincies en het Rijk jaarlijks de omgevingswaarden voor luchtkwaliteit monitoren. Op een aantal locaties is geen toetsing of monitoring van de luchtkwaliteit nodig. De monitoringsplicht staat in artikel 20.1 van de Omgevingswet. De uitvoeringsregels staan in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en in de Omgevingsregeling.

Waarom is monitoring nodig?

Het doel van de monitoring is:

- Bewaken van de kwaliteit van de buitenlucht
- Tijdig signaleren van een (dreigende) overschrijding van omgevingswaarden

Uit deze monitoring volgt in hoeverre mensen op leefniveau worden blootgesteld. Daarnaast moet Nederland de uitstoot van bepaalde stoffen bewaken (NEC-monitoring). Dit laatste is geen onderdeel van dit project.

Programma bij overschrijding

Volgt uit de monitoring dat er een (dreigende) overschrijding van de omgevingswaarde is? Dan moet het verantwoordelijke bestuursorgaan (gemeente voor NO₂ en PM₁₀) een programma opstellen of een bestaand programma aanpassen. Dit staat in artikel 3.10 van de Omgevingswet.

Hoe vindt monitoring van de rijksomgevingswaarden plaats?

De monitoring van de rijksomgevingswaarden vindt jaarlijks plaats, door het meten en berekenen van de kwaliteit van de buitenlucht.

Voor heel Nederland worden kaarten met concentraties (grootschalige concentratiekaarten, GCN-kaarten) opgesteld. De kaarten zijn gebaseerd op een combinatie van modelberekeningen en metingen. Ze geven een grootschalig beeld van de luchtkwaliteit en depositie in Nederland.

NB. Vanaf 2024 wordt de GCN in de even jaren (dus 2024 inclusief) alleen de diagnosekaart over het afgelopen jaar geactualiseerd. In oneven jaren worden ook prognosejaren geactualiseerd.

Rijkswaterstaat (wegbeheerder) levert de gegevens over het gehele hoofdwegennet aan. Deze gegevens worden gebruikt om de luchtkwaliteit voor fijnstof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂) langs de rijkswegen te monitoren. RWS heeft een rol in de monitoring luchtkwaliteit net zoals de provincies en gemeenten.

Gemeenten en provincies leveren gegevens aan

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor de monitoring van de rijksomgevingswaarden. Dat staat in artikel 11.19, derde lid, van het Bkl. Gemeenten en provincies moeten daarvoor gegevens verzamelen en aanleveren (artikel 11.22, eerste en tweede lid, van het Bkl).

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat berekent de concentraties op basis van de aangeleverde gegevens voor PM₁₀ en NO₂. Jaarlijks, uiterlijk op 31 december, doet het Rijk verslag van de monitoring (artikel 10.29, derde lid van het Omgevingsbesluit). Het CIMLK is het instrument dat gebruikt wordt voor het aanleveren van de gegevens en het uitvoeren van de concentratieberekeningen. Het Rijk verzamelt zelf de gegevens voor de andere rijksomgevingswaarden (zoals PM_{2,5}, benzeen en zwaveldioxide). Dit staat in artikel 11.22, derde lid, van het Bkl.

Met deze procesafspraken wordt praktische invulling gegeven aan de monitoring luchtkwaliteit in combinatie met het gebruik van het CIMLK.

Monitoring in aandachtsgebieden

Belangrijk is de monitoring van de rijksomgevingswaarden voor PM10 en NO2 in de [aandachtsgebieden](#). Want in die gebieden is er voor die stoffen een reële kans op (een dreigende) overschrijding van een omgevingswaarde. Voor deze aandachtsgebieden worden naast de landelijke metingen en GCN-kaarten ook meer verfijnde berekeningen uitgevoerd. Deze verfijnde berekeningen hebben betrekking op wegverkeer en veehouderijen. Gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat leveren hiervoor gegevens aan bij het Rijk via het CIMLK.

Locaties waar geen monitoring nodig is

Op een aantal locaties is géén toetsing of monitoring van de luchtkwaliteit nodig, omdat:

- Mensen daar niet kunnen komen ([toepasbaarheidsbeginssel](#)) of
- Relatief kort verblijven ([blootstellingscriterium](#)) of
- Het gaat om arbeidsplaatsen ([Arbowet van toepassing](#))

Monitoring van decentrale omgevingswaarden

Gemeenten en provincies kunnen ook eigen decentrale omgevingswaarden opstellen. Zij zijn dan zelf verantwoordelijk voor de monitoring ervan. Er zijn twee mogelijkheden, waarbij de regels voor de monitoring verschillen:

Een strengere omgevingswaarde; voor de monitoring gelden dezelfde meet- en rekenregels als voor de rijksomgevingswaarden.

Een aanvullende omgevingswaarde; hiervoor geeft de Omgevingsregeling geen monitoringsregels. De provincie en gemeente zijn vrij om zelf te bepalen hoe ze gaan monitoren. [Lucht en omgevingswaarde - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#).

Nieuw of anders in de Omgevingswet

De monitoring onder de Omgevingswet komt in [grote lijnen](#) overeen met de monitoring luchtkwaliteit zoals dat onder de wet Milieubeheer het geval was.

Belangrijkste verschillen:

- Onder de Omgevingswet zijn alleen detailberekeningen nodig voor wegen en veehouderijen binnen de aandachtsgebieden luchtkwaliteit.
- De voortgang van de uitvoering van projecten en maatregelen hoeft bij monitoring van de omgevingswaarden niet meer bekeken te worden. Bij de monitoring van een programma moet dat wel (artikel 20.2 lid 2 Omgevingswet).
- Sinds januari 2020 is er het Schone Lucht Akkoord (SLA). De monitoring daarvan heeft raakvlakken met de monitoring van de omgevingswaarden. De wegverkeer-gegevens die de SLA-deelnemers aanleveren zijn dezelfde soort gegevens als voor de monitoring van de luchtkwaliteit onder de Ow. Dit betekent dat SLA-deelnemers die ook in een aandachtsgebied liggen, geen dubbel werk hoeven te doen en dat SLA-deelnemers ook aanvullende informatie leveren voor de monitoring luchtkwaliteit. SLA-deelnemers die niet in een aandachtsgebied liggen, leveren eens in de 2 jaar (beginnend in monitoringsronde 2023) ook gegevens aan via het CIMLK.

2. Betrokken partijen

Partijen betrokken bij monitoring luchtkwaliteit

- IenW/DGMI: eindverantwoordelijk voor de coördinatie van het monitoringsproces.
- Overheden die liggen in een aandachtsgebied NO2 en PM10 of in een aandachtsgebied PM10 en daarnaast RWS stellen gegevens beschikbaar die in kader van het monitoringsproces worden gevraagd volgens de afgesproken planning.
- RIVM: verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van de monitoringsinfrastructuur en de oplevering van de monitoringsrapportage.
- RWS/IPLO: ondersteunen monitoringsproces, zorg dragen voor informatie aan gebruikers, contact voor vragen en i.o.m. RIVM beantwoorden.

Structuren

- Bureau Monitoring: samenwerkingsverband van RIVM en RWS/IPLO, met als taak de uitvoering van de monitoring luchtkwaliteit.
- Overleggroep monitoring: overleg tussen overheden ter bespreking van verloop van voortgang monitoring, het proces, de resultaten van de monitoring (bespreken van overschrijdingen), rapportage.
- Stuurgroep overleg CIMLK (van managers verantwoordelijk voor luchtkwaliteit, vertegenwoordiging van DGMI, DGMO, RWS/IPLO en RIVM): nemen van besluiten op hoofdlijnen, indien en wanneer dit gewenst is. (Op dit moment inactief) Klankbordgroep CIMLK: in verband met de ontwikkeling van het *Centraal Instrument Monitoring Luchtkwaliteit* (CIMLK) is een brede klankbordgroep geformeerd. (Op dit moment inactief, wel in kleiner verband inhoudelijke contacten over gebruikerswensen)
- Opdrachtgeversoverleg CIMLK (vertegenwoordiging van managers van IenW/DGMI, RIVM en RWS/IPLO): bewaken lange termijnvisie CIMLK en richting geven aan de functionele eisen van CIMLK. *Dit is momenteel actief.*

In tabel 1 is weergegeven hoe de rollen en taken zijn verdeeld in de drie onderdelen van het monitoringsproces. Dit wordt nader uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.

Tabel 1: Overzicht rollen en taken Monitoring Luchtkwaliteit

Rollen en taken	Organisatie	Besluitvorming
Opdrachtgever	Staatssecretaris IenW	
Gedelegeerd opdrachtgever	IenW/DGMI	
1. Coördinatie monitoringsproces	IenW/DGMI: coördinator	
Uitvoering monitoringsproces Bureau Monitoring	Projectleider RIVM Projectleider RWS/IPLO Projectmedewerkers RIVM Projectmedewerkers RWS/IPLO	
Overleggroep Monitoring Luchtkwaliteit	Voorzitter IenW/DGMI RWS/BNGL RIVM RWS/IPLO Provincies: NH, ZH, U, O, G, NB, L en FI Gemeenten: A'dam, R'dam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven, Arnhem Ede (veehouderijen) IPO, VNG	Managers overleg (optioneel)
2. CIMLK	RIVM	Opdrachtgevers-overleg
Ontwikkeling en beheer CIMLK	Projectleider RIVM Projectmedewerkers RIVM Projectmedewerkers RWS/IPLO	
Gebruikers en/of SLA deelnemers CIMLK	Vertegenwoordiging van overheden en adviesbureaus	
3. Opstellen rapportages		
Monitoringsrapportage	RIVM (eindverantwoordelijk)	
- Kamerbrief luchtkwaliteit - Publicatie van monitoringsrapport	IenW/DGMI in overleg met RIVM, RWS/IPLO en overheden. RIVM (rapport: na publicatie IenW, op rivm.nl)	Staatssecretaris IenW, RIVM (max. 4 weken na aanbieding)

3. Planning

3.1 Randvoorwaarden planning monitoringsproces

De planning van de monitoring moet passen in een jaarcyclus. Leidend voor de planning zijn het gelijktijdig beschikbaar komen van de achtergrondconcentraties (GCN-kaarten) en het vaststellen van de emissiefactoren medio maart. En verder het moment van beschikbaar komen in het CIMLK van de actuele rekentool voor wegverkeer met minimaal 4 weken de gelegenheid om de actualisatie van wegverkeergegevens door te rekenen. Rekening houdend met deze datums gelden voor 2026 de volgende deadlines voor de planning.

- 29 mei deadline aanleveren wegverkeer-invoergegevens in het CIMLK;
- 29 mei deadline aanleveren veehouderij-invoergegevens in het CIMLK;
- 6 juli deadline beschikbaar stellen rekenresultaten verkeer RIVM voor Overleggroep.
- 19 september streefdatum beschikbaar stellen rekenresultaten veehouderijen door RIVM aan gemeenten en provincies.

Van deze data kan alleen bij uitzondering worden afgeweken. IenW/DGMI beslist wanneer hier aanleiding toe is na advies van het RIVM en RWS/IPLO en in afstemming met en eventueel advies van de overleggroep.

3.2 Planning

Planning monitoringsproces

In tabel 2 is de planning van het proces van uitwisseling van gegevens tussen Bureau Monitoring en de overheden geschetst.

Tabel 2: Planning Monitoringsproces 2026

Monitoring luchtkwaliteit proces	Ver- keer	Vee- houderijen	Wie	Wanneer
CIMLK open voor actualisatie wegverkeer en veehouderijen	x	x	Bureau Monitoring	2 maart
Versturen feedback over aandachtspunten voor wegverkeer en veehouderijen data per bevoegd gezag	x	x	Bureau Monitoring	2 maart
Lokale invoer en actualisatie wegverkeer gegevens in CIMLK	x		Gebruikers	2 maart - 29 mei
Lokale invoer en actualisatie veehouderijgegevens in CIMLK		x	Gebruikers	4 maart - 29 mei
AERIUS Lucht Rekentool 2026 gereed	x		RIVM	20 april (<i>streefdatum</i>)
Controle op lokale invoer voor verkeer en veehouderijen met CIMLK-kaart en AERIUS Lucht Rekentool 2026.	x		Gebruikers	20 april - 29 mei (<i>minimaal 4 weken</i>)
Sluiting CIMLK voor invoer wegverkeer	x		RIVM	29 mei
Sluiting CIMLK voor invoer veehouderijen		x	RIVM	29 mei
Rekenresultaten verkeer beschikbaar	x		RIVM	6 juli
Rekenresultaten veehouderijen beschikbaar		x	RIVM	19 september (<i>streefdatum</i>)
Concept monitoringsrapportage gereed			RIVM	22 oktober
Concept rapportage in Overleggroep Monitoring			RIVM	29 oktober
Monitoringsrapport gereed			RIVM	15 december (<i>streefdatum</i>)
Publicatie monitoringsrapport en Tweede Kamerbrief Lucht			IenW	Voor Kerstreces Tweede Kamer

Na sluiting van het CIMLK kunnen de correctievelden geüpload worden volgens de '[procedure windtunnelonderzoek](#)'. Er is [een stappenschema](#) beschikbaar voor het invoeren van deze gegevens. Hiertoe dient de deelnemer voor de sluiting van de actualisatieperiode en het CIMLK een verzoek in te dienen bij de [IPLO Helpdesk](#).

Andere beschikbare IPLO linken voor windtunnels;

[Windtunnelonderzoek - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

[Berekenen luchtkwaliteit langs wegen - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

[Rekenregels bij tunnels - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

Risico's voor de planning

- **Risico:** Extra eisen aan de monitoringsrapportage als gevolg van politieke wensen en moties (bv. meer controle van gegevens)
Maatregel: IenW bekijkt wat er mogelijk is binnen de planning en bewaakt dat er geen onmogelijke verwachtingen worden gewekt bij de (politieke) leiding.
- **Risico:** De invoer van het CIMLK wordt niet tijdig geactualiseerd door de gebruikers.
Maatregel: Omdat de verantwoordelijkheid voor de tijdige aanlevering en kwaliteit van invoergegevens bij de gebruikers zelf ligt kunnen zij niet worden verplicht tot actualisatie.
- **Risico:** Rekenmodellen luchtkwaliteit en invoergegevens luchtkwaliteit (GCN, emissiefactoren, e.d.) en/of het rekenhart voor SRM1 en SRM2 zijn niet tijdig beschikbaar of bevatten fouten die tussentijdse correctie behoeven.
Maatregel: Oplevering hiervan voor eind maart is zeer waarschijnlijk. Het streven is: oplevering van de rekentool op 21 april. De nieuwe rekentool is ten minste 4 weken voor de sluiting van de monitoringstool beschikbaar.
- **Risico:** Voor de oplevering van de rekentool worden de resultaten vergeleken met het TREDM-model van het RIVM. Als er nog grote onverklaarbare verschillen tussen de resultaten zitten kan de oplevering van de rekentool vertraging oplopen.
Maatregel: Er wordt nauw samengewerkt tussen de verschillende modeldeskundigen om problemen voor te zijn of snel op te lossen. De destijds gemaakte afspraak dat de rekentool ten minste 4 weken voor de sluiting van het CIMLK beschikbaar is, komt naar verwachting niet in gevaar.
- **Risico:** Mogelijke (software) problemen tijdens de MR2026, waardoor vertraging kan optreden.
Maatregel: Het RIVM en het ontwikkelteam staan ook nog in 2026 tijdens de monitoringsronde actief klaar, om bij eventuele problemen direct maatwerk oplossingen te bieden. De monitoringsronde planning komt naar verwachting niet in gevaar.

4. Uitwerking taken en verantwoordelijkheden

Inleiding en samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de taken nader uitgewerkt en wordt aangegeven wie voor welke taak verantwoordelijk is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de drie onderdelen zoals in tabel 1 aangegeven. Deze onderdelen komen als losse brokken terug in de planning (zie hiervoor) en ook is de onderverdeling gebaseerd op uitvoeringsverantwoordelijkheid. Het betreft:

1. Coördinatie monitoringsproces
2. Aansturing ontwikkeling en beheer CIMLK
3. Opstellen rapportages

Per onderdeel worden de taken en verantwoordelijkheden benoemd. In tabel 3 is per onderdeel een samenvatting gegeven van de verantwoordelijkheden.

Tabel 3: Samenvatting verantwoordelijkheden per onderdeel Monitoring luchtkwaliteit

	Eind verantwoordelijk	Verantwoordelijk voor uitvoering	Ondersteuning	Geconsulteerd	Geïnformeerd
1a. Coördinatie monitoringsproces	Procesmanager bij lenW/DGMI	RIVM, RWS/IPLO, lenW		Overleggroep	Luchtkwaliteit-coördinatoren
1b. Communicatie monitoringstraject	Procesmanager bij lenW/DGMI	RWS/IPLO, RIVM			Luchtkwaliteit-coördinatoren
2. Aansturing ontwikkeling en beheer CIMLK	Procesmanager bij lenW/DGMI en RIVM	RIVM	RIVM	RWS/IPLO, gebruikers	Luchtkwaliteit-coördinatoren
3a Monitoringsrapport (wetenschappelijk)	RIVM	RIVM, RWS/IPLO	lenW/DGMI	RWS/IPLO, lenW/DGMI, overleggroep, managers overleg (optioneel)	Luchtkwaliteit-coördinatoren
3b Kamerbrief bij monitoringsrapport	Staatssecretaris	Procesmanager bij lenW/DGMI		Overleggroep, managers overleg (optioneel)	Luchtkwaliteit-coördinatoren

4.1 Coördinatie monitoringsproces

Doel: bewaken dat de uitvoering van de monitoring plaatsvindt volgens de planning in hoofdstuk 3. Dit is de taak van de procesmanager die bij lenW daarvoor is aangewezen. De procesmanager onderhoudt de contacten met alle bij de monitoring luchtkwaliteit betrokken partijen over het procesverloop en is verantwoordelijk voor het verstrekken van informatie hierover aan de betrokken gebruikers.

Als afwijken van de planning aan de orde is beslist lenW/DGMI; na advisering door RIVM over de gevolgen voor het uitbrengen en de inhoud van de rapportage en na advisering van RWS/IPLO over de gevolgen voor het procesverloop. De Overleggroep zal hierbij betrokken worden en kan advies uitbrengen.

Voor een goed verloop van het proces is het in elk geval nodig dat:

- a. gebruiksfuncties van het CIMLK voor de aangegeven datum beschikbaar komen;
- b. overheden dan wel gebruikers voor de aangegeven datum actuele gegevens aanleveren;
- c. invoerproblemen door overheden dan wel gebruikers tijdig gesignaleerd worden zodat actie ondernomen kan worden.

Ad a.

RIVM is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de gebruiksfuncties volgens de planning die hiervoor is aangegeven. Als het halen van de afgesproken data in gevaar komt meldt RIVM dit aan IenW. IenW bepaalt welke gevolgen er zijn voor de planning.

RWS/IPLO draagt zorg voor periodieke informatie aan de monitoring luchtkwaliteit gebruikers over het monitoringsproces. RWS/IPLO beantwoordt vragen die door dan wel gebruikers worden gesteld over het proces.

In de Overleggroep komt de voortgang van het proces aan de orde en kunnen overheden hun wensen ten aanzien van het proces inbrengen. IenW/DGMI beslist na advisering van RIVM en RWS/IPLO of en in hoeverre de wensen kunnen worden ingewilligd.

Ad b.

Monitoring luchtkwaliteit gebruikers zijn verantwoordelijk voor het tijdig aanleveren van actuele gegevens zoals het aanleveren van actuele invoergegevens voor het berekenen van de luchtkwaliteit in het voorgaande jaar en de prognose van de zichtjaren.

Ad c.

Invoerproblemen bij overheden dan wel gebruikers worden gemeld aan RWS/IPLO die hulp biedt bij de oplossing van de inhoudelijke of CIMLK-problemen (front office). Als dit niet lukt, wordt de CIMLK-beheerder bij RIVM ingeschakeld (backoffice). Er wordt onderscheid gemaakt tussen fouten die opgelost moeten worden en wensen die beoordeeld moeten worden en op een prioriteitenlijst komen.

Rol luchtkwaliteit-coördinatoren

Elke provincie of gemeente die deelneemt aan de monitoring van luchtkwaliteit heeft een coördinator aangewezen. De luchtkwaliteit-coördinator is het aanspreekpunt en daarmee de vaste schakel tussen Bureau Monitoring en de betreffende overheidsinstantie. De luchtkwaliteit-coördinator draagt zorg voor de interne en externe coördinatie ten aanzien van de uitvoering van de monitoring. Hieronder vallen:

- Verzameling en actualisatie van gegevens (wegverkeer en/of veehouderijen).
- Invoer van verkeersgegevens in het CIMLK.
- Invoer van veehouderijgegevens in het CIMLK.
- Beschikbaar stellen van een onderbouwing van alle gegevens in het CIMLK. (verplicht voor wegverkeer, vrijwillig voor veehouderijen)
- Accorderen van gegevens in het CIMLK.

Over het laatstgenoemde punt wordt opgemerkt dat de luchtkwaliteit-coördinator die gegevens in het CIMLK accordeert waarvoor de betreffende organisatie bestuurlijke verantwoordelijkheid heeft.

Organisaties die bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben voor de gegevens in het CIMLK kunnen deze gegevens wijzigen en accorderen. Regionale uitvoeringsdiensten, milieudiensten, andere samenwerkingsverbanden en adviesbureaus kunnen wijzigingen doorvoeren in het CIMLK als de bestuurlijk verantwoordelijke overheidsinstantie daarvoor zelf een machtiging heeft toegekend in het CIMLK.

Organisaties kunnen toegang krijgen in het CIMLK, toegang vindt plaats via eHerkenning niveau 3 (EH3) en met een door het bevoegd gezag zelf afgegeven machtiging kunnen derden ook gegevens actualiseren.

Rol regionale contactpersonen

Elke provincie of combinatie van provincies heeft een regionaal contactpersoon.

Regionale contactpersonen nemen deel aan de overleggroep monitoring Luchtkwaliteit.

De regionale contactpersonen faciliteren:

- Afstemming tussen de verkeersmodellen en invoergegevens binnen de regio en met RWS;
- Analyse van (dreigende) knelpunten in de regio;
- Regionale bijeenkomsten organiseren voor het uitvoeren van de monitoring luchtkwaliteit en het bespreken van de resultaten & aanpak nieuwe (dreigende) overschrijdingen.

Rol Rijkswaterstaat (en andere wegbeheerders)

Rijkswaterstaat speelt een belangrijke rol bij de afstemming van de invoer in het CIMLK met de andere wegbeheerders. Indien grote wijzigingen in de invoer zijn voorzien (bijvoorbeeld nieuwe netwerken, wijzigingen in ligging netwerk, grote verschuivingen in locatie rekenpunten, grote wijzigingen intensiteiten), meldt Rijkswaterstaat dit zo snel mogelijk aan de andere wegbeheerders. Waar relevant geldt dat ook omgekeerd.

Beschrijving van gegevens die worden aangeleverd

Een overzicht van de aan te leveren gegevens en de wijze waarop is in detail terug te vinden in de webbased ["Handleiding monitoring luchtkwaliteit"](#).

4.2 Aansturing ontwikkeling en beheer CIMLK

Doel: zorgen dat het CIMLK functioneert op een gebruiksvriendelijke en technisch betrouwbare manier waarbij procesverstoringen zoveel als mogelijk onder controle zijn. Het CIMLK omvat een rekentool, een database en functionaliteiten zoals een website en kaartviewer.

RIVM is eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van het CIMLK. IenW heeft hiertoe opdracht verleend. RIVM heeft de technische uitvoering van het ontwikkelwerk en beheer intern belegd. Teneinde de betrokkenheid van gebruikers bij functionaliteiten van het CIMLK vast te leggen kan worden voorzien in een gebruikersoverleg van gebruikers waarin wensen en mogelijkheden worden besproken.

Het Ministerie van IenW/DGMI bepaalt wanneer een audit van het CIMLK gewenst is. Monitoring Luchtkwaliteit gebruikers worden geïnformeerd over de uitkomsten hiervan.

Opdrachtgeverschap CIMLK

IenW/DGMI is eigenaar van het CIMLK en geeft aan waar deze aan moet voldoen. De eigenaar bepaalt:

- Het doel van het CIMLK
- De eisen ten aanzien van transparantie en verifieerbaarheid van de gegevens
- De gebruikers en de omstandigheden waaronder de gebruikers het moeten kunnen gebruiken
- De eisen van instandhouding
- Welke gegevens als open data beschikbaar moeten zijn
- Wanneer de gegevens openbaar beschikbaar komen
- De eigenaar zorgt daarbij voor adequate financiering.

RIVM is als opdrachtnemer verantwoordelijk voor het CIMLK en besluit op welke wijze kan worden voldaan aan de eisen die de eigenaar daaraan stelt. De opdrachtnemer bepaalt de functionaliteit van het CIMLK.

Binnen het RIVM is een Product Owner aangewezen die toeziet op de ontwikkeling en werking van het CIMLK. RIVM informeert de opdrachtgever over de belangrijkste ontwikkelingen op dit gebied.

De betrokkenheid van het opdrachtgeverschap wordt mede ingevuld door het houden van een opdrachtgeversoverleg. Het opdrachtgeversoverleg bestaat uit vertegenwoordigers van IenW/DGMI, RIVM en RWS/IPLO op managementniveau. Het opdrachtgeversoverleg bepaalt de lange termijnvisie op het CIMLK en geeft richting aan de functionele eisen ervan.

RIVM, als opdrachtnemer, is samen met RWS/IPLO verantwoordelijk voor het functioneel beheer en het RIVM heeft de regie over het applicatie beheer, technisch beheer en database beheer.

Beheermodel van het CIMLK

De opdrachtnemersrol is de beheerorganisatie en bestaat uit de onderdelen functioneel beheer, applicatiebeheer en technisch beheer;

- Functioneel beheer is verantwoordelijk voor het in stand houden en ontwikkelen van de functionaliteit van het informatiesysteem. Onderscheid kan worden gemaakt in strategisch beheer (vertalen van ontwikkelingen naar functionaliteit) en tactisch beheer (helpdesk, gebruikersondersteuning); door het RIVM en RWS/IPLO.
- Applicatiebeheer is verantwoordelijk voor het in stand houden van de applicatie met de bijbehorende gegevensverzamelingen (incidentenbeheer, beschikbaarheidsbeheer, configuratiebeheer); door het RIVM.
- Technisch beheer is verantwoordelijk voor het operationeel houden van de technische infrastructuur (hardware, software, netwerk); door het RIVM.

Gebruikersondersteuning

RWS/IPLO verzorgt de gebruikersondersteuning van het CIMLK. Dit gebeurt o.a. door het ter beschikking stellen van webbased handleidingen, het bemensen van een helpdesk voor vragen. Verzoeken van gebruikers die niet door de helpdesk zelf kunnen worden opgelost, worden doorgestuurd naar het RIVM. Als het gaat om een problemen (bugs) die binnen afzienbare termijn moet worden opgelost, worden die direct doorgezet naar de beheerder; indien het gaat om een wens ter verbetering van een functionaliteit wordt het eerst besproken (onder meer met de gebruiker(s)) of de verbetering gaat worden doorgevoerd. Via de helpdesk wordt aan de gebruiker(s) de status van het verzoek gemeld.

Berekeningen, metingen en validaties

Validaties op invoergegevens door het RIVM

Het CIMLK bevat een aantal ingebouwde invoercontroles op invoergegevens voor zowel wegverkeer als veehouderijen, hierbij wordt gecontroleerd op de geldigheid van de ingevoerde waarden.

Luchtkwaliteitsberekeningen langs wegen

De berekening van de luchtkwaliteit vindt plaats met de door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) jaarlijks voor 1 april gepubliceerde gegevens voor de achtergrondconcentraties, emissiefactoren, meteorologie en ruwheidskaart. (Ob art 10.29 lid 2)

De rekenregels uit de Omgevingsregeling en het Besluit Kwaliteit Leefomgeving worden toegepast in kader van het berekenen van luchtkwaliteit.

RIVM is verantwoordelijk voor het actualiseren van het rekenhart van het CIMLK: de AERIUS Lucht Rekentool. De gebruikers kunnen de geactualiseerde Rekentool gebruiken voor het

uitvoeren van luchtkwaliteitsberekeningen langs wegen. De Rekentool is een hulpmiddel bij de controle van de lokale invoer van verkeersgegevens.

Na update van de rekentool naar de voor dat jaar te gebruiken versie voor de actualisatieperiode volgt – na sluiting van deze actualisatieperiode – in CIMLK een land dekkende berekening van de concentraties voor de luchtkwaliteit. Vervolgens vergelijkt RIVM deze rekenresultaten systematische met de rekenresultaten uit een referentiemodel (TREDM). Verschillen tussen beide rekenresultaten mogen alleen optreden als ze klein of verklaarbaar zijn. De resultaten van de validatie worden vermeld in het monitoringsrapport.

Luchtkwaliteitsberekeningen rondom veehouderijen

Voor de berekeningen van de luchtkwaliteit rondom veehouderijen wordt het model Geomilieu ISL3a gebruikt. Het RIVM is verantwoordelijk voor het jaarlijks laten actualiseren van Geomilieu ISL3a door DGMR, in opdracht van het Ministerie van IenW.

De geactualiseerde versie van ISL3a komt jaarlijks beschikbaar rond 1 juli. Het model bevat enkele ingebouwde controles op invoergegevens.

Het CIMLK is uitgerust met de functionaliteit om veehouderijgegevens te downloaden. Deze gegevens kunnen gebruikers met enige nabewerking gebruiken voor indicatieve berekeningen met de voorlaatste versie van het Geomilieu ISL3a model als hulpmiddel bij de controle van de lokale invoer van veehouderijgegevens.

4.3 Opstellen rapportages

Monitoringsrapport (wetenschappelijk)

De uitkomsten van de jaarlijkse monitoring worden vastgelegd in een monitoringsrapport (wetenschappelijk deel). In het rapport wordt over de volgende onderwerpen informatie geboden:

1. Op basis van actuele gegevens wordt een analyse van de luchtkwaliteit in het afgelopen jaar en een prognose naar de toekomst waaruit blijkt of de wettelijke normen zijn en worden gehaald. Daarbij wordt aangegeven of er meer of minder knelpunten zijn dan een jaar eerder, en wordt een beschrijving gegeven van het type locatie waar de knelpunten zich voordoen (wegen, steden, industriegebieden e.d.).
2. Beschrijven van de oorzaak van veranderingen in de prognoses.
3. Gevoeligheidsanalyse waaruit blijkt door welke factoren het halen van de doelen in gevaar kan komen en wat de effecten zijn van kleine variaties in achtergronden en verkeersemissies.
4. In kaart brengen van de verandering in de concentraties waar de bevolking aan wordt blootgesteld in het gepasseerde monitoringsjaar. Dit is een digitale publicatie.

Het RIVM heeft de wettelijke verplichting om onafhankelijk de ontwikkeling van de luchtkwaliteit te beschrijven. RIVM is als gevolg hiervan eindverantwoordelijk voor het wetenschappelijk deel van het monitoringsrapport. Ruimte voor additionele vragen en toevoegingen is beperkt mogelijk. Een conceptrapportage wordt voorgelegd aan IenW, die zorg draagt voor afstemming in de Overleggroep. Overheden geven aan welke onvolkomenheden aan het licht zijn gekomen in de invoer die aanleiding kunnen zijn voor opmerkingen in het rapport, en zij kunnen een algemene reactie geven op de toonzetting en conclusies. RIVM beslist hoe met het commentaar wordt omgegaan en koppelt de beslissing terug naar de overheden. Vervolgens wordt een definitieve eindrapportage opgeleverd en gepubliceerd.

Kamerbrief bij monitoringsrapport

IenW stelt als verantwoordelijke voor de uitvoering de Kamerbrief op bij de monitoringsrapportage en stemt de inhoud af met de monitoring luchtkwaliteit-gebruikers via een bespreking in de Overleggroep Monitoring Luchtkwaliteit. De Staatssecretaris publiceert

het monitoringsrapport (Rijksoverheid.nl, en daarna ook op de RIVM-site). Het rapport wordt vermeld in een Kamerbrief luchtkwaliteit voor de Tweede Kamer. Hoewel dit een toezegging is en geen wettelijke plicht, is het streven om dit jaar het Monitoringsrapport mee te leveren met de kamerbrief.

5. Communicatieplan

Communicatie vanuit Bureau Monitoring naar gebruikers en vanuit lenW naar Overleggroep monitoring.

Tabel 4: Overzicht communicatieplan

WAT	DOOR WIE	AAN WIE	WAT MOET ONTVANGER ER MEE?	WANNEER	OPMERKINGEN
Nieuwsbrieven met stand van zaken rondom monitoring	BM	Alle contact-personen monitoring luchtkwaliteit	Ter informatie	Van januari tot CIMLK sluiting en publiceren rapportage	Aangeven welke communicatie-momenten nog volgen
Feedback berichten sturen rondom invoerdata wegverkeer & veehouderijen	BM	Specifieke contact-personen	Data aanpassen in CIMLK	Rond half april	Dit om Bijlage 6 voor nieuwe monitorings-rapport te minimaliseren
Communicatie met betrekking tot inloggen met eHerkenning en actualisatie ronde voor sluiting	BM	Alle contact-personen monitoring luchtkwaliteit	Ter informatie	Voorlaatste week actualisatie	Aansporing voor gebruikers die nog niet hebben ingelogd om tijdig gegevens in te voeren.
Beschikbaarheid rekenresultaten	BM	Alle contact-personen monitoring luchtkwaliteit	Rekenresultaten verkeer bekijken + start analyse	Juli voor verkeer, oktober voor veehouderijen	Zodra een gebruiker geen CIMLK inlog heeft , ook geen inzicht in rekenresultaten achter inlog.
Nieuwsbrief over procesverloop na sluiting en rekenen	BM	Alle contact-personen monitoring luchtkwaliteit	Ter info; ook in overleg met Overleggroep		Communicatie vast agendapunt van monitoring
Afstemmen bericht rond verschijnen monitoringsrapport tussen gemeenten en Rijk	lenW	Gemeenten en provincies die een persbericht uitbrengen	N.v.t.	November	Elkaar informeren over de boodschap van bericht
Attenderen van gemeenten op het publiceren van monitoringsrapport Begeleidende brief aan Tweede Kamer is gestuurd; link meesturen	BM	Alle contact-personen monitoring luchtkwaliteit	Ter informatie; doel is dat gemeenten snel het rapport kunnen lezen.	December	Brief geeft inzicht in beoordeling resultaten monitoring en gekozen aanpak bij evt. nieuwe overschrijdingen door lenW